

S. Scholer: Jeg veed ikke, om den ærede sidste Taler sigtede til de Undersøgelser, der i 1846 og 47 foretoges af 2 Ingenieur-officerer, nemlig af de Capitain Læssø og Capitain Nicolin (Eskærning; Ja! det var Officerer af Staben). Disse Undersøgelser angik ikke det, der her er Tale om, de angik Benyttelsen af de Vandløb, der findes i det vestlige Jylland, der paa de fleste Steder har Vand nok, men hvor det gjælder at benytte dette Vand til at frugtbargjøre Hejderne og at forvandle dem til Eng. Det derimod, hvorom der her handles, er, at skaffe Vand til den midterste Høderyg, der ligger imellem Vandskjellene og meget nærmere Østiden end Vestiden, saa at altsaa de Forsøg, der dengang anstilledes, slet intet have at gjøre med nærværende Sag. — Hvad angaaer det andet Punct, nemlig Opmuntring til Træplantning og til Anlag af Planteskole, da har den ærede Ordfører udtalt, at der burde indgaaes Forønelinger, der da kunde faae Tilskud af Staten, og anførte Analogien med Bøndehøiskole. Jeg skal i denne Henseende tillade mig at bemærke, at da vi første Gang bragte Sagen om Bøndehøiskole paa Tale heri Thinget, eksisterede der endnu ikke nogen Bøndehøiskole, og den daværende Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet meente, at der ikke engang vilde komme en saadan. Vi arbejdede dengang i Haabet, og det har vist sig, at vi ikke arbejdede forgjæves, men at der opstod saadanne Bøndehøiskole ved det Tilskud, fordi vi kjendte den Stemning, der var i Folket, og at man var i Begreb med at danne Foreninger, for at realisere Sligt. Der er ogsaa allerede fremstaaet Foreninger, for at faae Træplantning istand. Nu er det jo ikke nødvendigt, at det netop skal være Foreninger; men, naar en enkelt Mand opoffer overordentlig Meget, saa seer jeg ikke, hvorfor Staten ikke ligesaa godt kan komme ham tilhjælp som en Forening af flere Mænd. Der eksisterer en saadan Planteskole i Jylland i Viborg Amt, nemlig hos den gamle Constitorialraad Berregaard, som i mangfoldige Aar har uddeelt mange tusende Træplanter omkring i Eggen, saa at man i mange Miles Omkreds har hentet Planter fra ham, og man kan kjende dette Punct i Landet flere Mile, for

man kommer dertil. Der er ogsaa et andet Sted, hvor en enkelt Mand har virket i denne Retning ved egne Kræfter; maaskee han tidligere har faaet Understøttelse fra Landhuusholdningssekselskabet, men det veed jeg ikke; det er nemlig Justitsraad Fjeldstrup paa Sindingsgaard. Længe før man kommer til Sindingsgaard, som selv ligger i en dellig Plantning, Allsammen anlagt af ham selv, seer man allerede Spor dertil; idet Kirkegaardene ere beplantede, og man omkring ved mange Bøndergaard og Bønderhuse finder Plantager, som skylde Sindingsgaards Eier deres Oprindelse, ved den Iver nemlig, han har vist for Sagen. Der er ogsaa ifør begyndt en lignende Planteskole i Galling, vistnok paa en enkelt Privatmands Grund, men dog for en Forening, som har dannet sig der for en høiere Bøndeskole; om den trives eller ikke, veed jeg ikke; det er nemlig først paa andet Aar, den eksisterer. I min Valgkreds er der ligeledes begyndt en saadan Planteskole af en Forening, der er oprettet for en høiere Bøndeskole. Den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Eskærning) meente ved Sagens 2den Behandling, at man i enhver Huusmandshave kunde anlægge en saadan Planteskole; men jeg skal dertil bemærke, at ved den Planteskole, der er oprettet i min Valgkreds, vare Omkostningerne i sidste Foraar til Hegn og Plantninger for Læ 63 Rbd., og dog bleve alle Træerne, der bleve plantede, deels Stiklinger og deels Rodtræer, paa 200 nær, givne deels fra min Have og deels fra en anden Mand i Eggen, og Bekostningerne i Efteraaret til Kulegravningerne for en Frøskole og Planteskole af frugtbarrende Buske ere omtrent opløbne til det Samme; saa at der altsaa i et Aar har været over 100 Rbd. Udgift, foruden Grunden, som er kjøbt af Foreningen. Jeg troer saaledes, at der allerede er Foreninger, der allerede have gjort Opoffrelser, og som paa denne Maade bør kommes tilhjælp, og Interessesen er vakt overmaade meget i de senere Aar paa flere Steder i Jylland for Træplantning; men, at det skulde kunne blive en Industrie, som kunde lønne sig selv, at anlægge Frøskole og Planteskole, for at sælge, det antager jeg neppe, da det først egentlig er